

הלכות שבת פרק טו

א. עומד אדם ברשות הרבים, ומטלטל ברשות היחיד כלה. ועומד ברשות היחיד, ומטלטל ברשות הרבים: ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות; ואם הוציא פטור, מפני שהוא ברשות אחרת. וכן עומד אדם ברשות היחיד, ופותח ברשות הרבים; ברשות הרבים, ופותח ברשות היחיד. בהמה שהיתה בחוץ, וראשה בפנים אובסין אותה; ובגמל עד שיהא ראשו ורבו בפנים, הואיל וצוארו ארוך.

ב. לא יעמד אדם ברשות היחיד, וישתה ברשות הרבים; ברשות הרבים, וישתה ברשות היחיד: אלא אם כן הכניס ראשו ורבו, למקום שהוא שותה. במה דברים אמורים, בשהיה שותה בכלים נאים שהוא צריך להן גזרה, שמא יוציאם; אבל אם היו כלים שאינן נאים, שאינן צריך להן, או שהיה הבור בכרמלית, אף על פי שהכלים נאים מכניס ראשו בלבד ושותה במקומו, ואף על פי שלא הכניס ראשו ורבו.

ג. עומד אדם ברשות הרבים, וקולט מן האויר מן המים המקלחין מן הצנור או מן הכותל, ושותה: ובלבד שלא יגע בצנור או בכותל, ויקלט מעל גבן. ואם נגע אם היה מקום שנגע בו למעלה מעשרה, בפחות משלושה סמוך לגג הרי זה אסור, שנמצא כעוקר מעל הגג שהוא רשות היחיד; וכן אם היה בצנור ארבעה על ארבעה, בין שהיה הצנור בתוך עשרה בין שהיה למעלה מעשרה, וקלט ממנו מים הרי זה אסור. ולמה אינו חייב מפני שלא נחו המים, אלא הרי הן נזחלין והולכין.

ד. זיז שלפני החלון יוצא באויר שעל רשות הרבים אם היה למעלה מעשרה טפחים מתר להשתמש עליו, שאין רשות הרבים תופסת אלא עד עשרה טפחים; לפיכך מתר להשתמש בכל הכותל, עד עשרה טפחים התחתונים.

ה. במה דברים אמורים, בשהיה זיז אחד יוצא באויר; אבל אם היו יוצאים בכותל שני זיזין, זה למטה מזה אף על פי ששניהם למעלה מעשרה אם יש בזיז העליון שלפני החלון רחב ארבעה על ארבעה, אסור להשתמש עליו: מפני שהוא רשות בפני עצמו, והזיז שתחתיו רשות אחרת; ואסרו זה על זה, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת.

ו. אין בעליון ארבעה, ואין בתחתון ארבעה משתמש בשניהן; וכן בכל הכותל, עד עשרה טפחים התחתונים. היה בתחתון ארבעה, והעליון אין בו ארבעה אינו משתמש בעליון, אלא כנגד חלונו בלבד; אבל בשאר הזיז שבשני צדי החלון, אסור להשתמש, מפני זה שתחתיו, שחלק רשות לעצמו.

ז. כל זיז היוצא על אויר רשות הרבים שמתר להשתמש עליו כשהוא משתמש בו, אין נותנין עליו ואין נוטלין ממנו אלא כלי חרס וזכוכית וכיוצא בהן, שאם יפלו לרשות הרבים, ישברו; אבל שאר כלים ואכלין, אסור שמא יפלו לרשות הרבים, ויביאם.

ח. שני בתים בשני צדי רשות הרבים, זורק מזו לזו למעלה מעשרה והוא שיהיו שניהם שלו, או שיהיה ביניהם ערוב; ואפלו בגדים וכלי מתכות, מתר לזרק. ואם היו זה למעלה

מזה, ולא היו בשווה אסור לזרק בגד וכיוצא בו, שמה יפל ויביאנו; אבל כלי חרס וכיוצא בהן, זורק.

ז. בור ברשות הרבים, וחלון על גביו הבור וחליתו מצטרפים לעשרה, וממלאין ממנו בשבת. במה דברים אמורים, בשהיה סמוך לכותל בתוך ארבעה טפחים, שאין אדם יכול לעבר שם. אבל אם היה מפלג אין ממלאין ממנו, אלא אם כן היתה חליתו גבוהה עשרה: שנמצא הדלי כשיצא מן החליה, יצא למקום פטור.

י. אשפה ברשות הרבים גבוהה עשרה, וחלון על גבה שופכין לה מים בשבת. במה דברים אמורים, באשפה שלרבים, שאין דרכה להתפנות; אבל שליחיד, אין שופכין עליה שמה תתפנה, ונמצאו שופכין כדרךן ברשות הרבים.

יא. אמת המים שהיא עוברת בחצר אם יש בגבהה עשרה טפחים, וברחבה ארבעה או יתר על כן עד עשר אמות אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה, גבוהה עשרה טפחים, בפניסה וביציאה; ואם אין בגבהה עשרה, או שאין ברחבה ארבעה ממלאין ממנה, בלא מחצה.

יב. היה ברחבה יתר מעשר אמות, אף על פי שאין בגבהה עשרה אין ממלאין ממנה, עד שיעשה לה מחצה: שכל יתר על עשר פרצה היא, ומפסדת המחצות. ומה הוא לטלטל בכל החצר: אם נשאר מצד הפרצה פס מכאן ופס מכאן בכל שהוא, או פס רחב ארבעה טפחים מרוח אחת מתר לטלטל בכל החצר, ואין אסור אלא למלאות מן האמה בלבד. אבל אם לא נשאר פס כלל אסור לטלטל בכל החצר, שהרי נפרצה חצר לים שהוא כרמלית.

יג. והיאך מעמידין את המחצה במים: אם היתה למעלה מן המים, צריך שיהיה טפח מן המחצה יורד בתוך המים, ואם היתה המחצה כלה בתוך המים, צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים כדי שיהיו המים שבחצר מבדלין; ואף על פי שאין המחצה מגעת עד הקרקע, הואיל ויש בה עשרה טפחים, הרי זו מתרת. ולא התירו מחצה תלויה, אלא במים בלבד: מפני שאסור הטלטול במים מדבריהם, הקילו במחצתו, שאינה אלא כדי לעשות הכר.

יד. אמת המים העוברת בין החצרות, והחלונות פתוחות אליה אם אין בה פשעור, משלשלין דלי מן החלונות וממלאים ממנה בשבת. במה דברים אמורים, בשאינה מפלגת מן הכותל שלושה; אבל אם היתה מפלגת שלושה, אין ממלאים ממנה, אלא אם כן היו פסין יוצאין מן הכותלים מכאן ומכאן, שנמצאת האמה כאלו היא עוברת בתוך החצר.

טו. כצוצטרה שהיא למעלה מן הים, וחלון בתוכה על גבי המים אין ממלאים ממנה בשבת, אלא אם כן עשו מחצה עשרה טפחים גבוהה על גבי המים כנגד החלון שבכצוצטרה, או תהיה המחצה יורדת מן הכצוצטרה כנגד המים, ורואין אותה כאלו ירדה ונגעה עד המים. וכשם שממלאין מזו שעשו לה מחצה, כך שופכין ממנה על הים שהרי על הפרמלית הן שופכין.

טז. חָצַר שְׁהִיא פְּחוּתָהּ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת אֵין שׁוֹפְכִין בְּתוֹכָהּ מִים בַּשָּׁבֶת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן יוֹצְאִין לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים בְּמַהְרָה. לְפִיכָךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת גְּמָה מַחֲזֶקֶת סָאתִים בְּתוֹךְ הַחֲצֵר, אוֹ בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים בְּצַד הַחֲצֵר, כְּדִי שִׁיְהִיו הַמֵּים נִקְבָּצִים לְתוֹכָהּ; וְצָרִיךְ לִבְנוֹת עָלֶיהָ כִּיפָה מִבְּחוּץ, כְּדִי שֶׁלֹּא תֵרָאֶה הָעוֹקָה הַזֹּאת מִרִּשּׁוֹת הָרַבִּים. וְהַחֲצֵר וְהָאֶסְדָּרָה, מְצַטְרֵפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת; וְכַמָּה הוּא הַמָּקוֹם שֶׁמַּחֲזִיק סָאתִים, חָצִי אִמָּה עַל חָצִי אִמָּה בְּרוּם שְׁלוֹשָׁה חֲמִשֵּׁי אִמָּה.

יז. הִיתָה הָעוֹקָה פְּחוּתָהּ מִסָּאתִים, שׁוֹפְכִין לָהּ מְלֹאָה; הִיתָה סָאתִים, שׁוֹפְכִין לָהּ אִפְלוּ שְׁשִׁים סָאָה שְׁלָמִים, וְאָף עַל פִּי שְׁהַמֵּים יִתְגַּבְּרוּ, וְיִפּוּצוּ מֵעַל הַגְּמָה לְחוּץ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים, שֶׁהַחֲצֵרוֹת מִתְקַלְקְלוֹת וְסִתָּם צְנוּרוֹת מְקַלְחִין, וְלֹא יָבוֹאוּ הָרוּאִים לוֹמַר שֶׁזֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ וְהַמֵּים יוֹצְאִים מִכּוּחוֹ לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. אָבֵל בִּימּוֹת הַחֲמָה אִם הִיתָה מַחֲזֶקֶת סָאתִים, אֵין שׁוֹפְכִין לָהּ אֵלָּא סָאתִים; הִיתָה פְּחוּתָהּ מִסָּאתִים, אֵין שׁוֹפְכִין לָהּ כָּל עֵיקָר.

יח. בֵּיב שֶׁשׁוֹפְכִין לוֹ מִים, וְהֵן נִזְחָלִין וְהוֹלְכִין תַּחַת הַקֶּרֶקַע וְיוֹצְאִין לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְכֵן צְנוּר שֶׁשׁוֹפְכִין עַל פִּיו מִים, וְהֵן נִזְחָלִין עַל הַכּוֹתֵל וְיורְדִין לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים אִפְלוּ הִיָּה אַרְךְ הַכּוֹתֵל אוֹ אַרְךְ הַדֶּרֶךְ שֶׁתַּחַת הָאָרֶץ מֵאָה אִמָּה, אֲסוּר לְשַׁפֵּךְ עַל פִּי הַבֵּיב אוֹ עַל פִּי הַצְנוּר, מִפְּנֵי שֶׁהַמֵּים יוֹצְאִין מִכּוּחוֹ לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים; אֵלָּא שׁוֹפֵךְ חוּץ לַבֵּיב, וְהֵן יורְדִין לַבֵּיב.

יט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּימּוֹת הַחֲמָה; אָבֵל בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים, שׁוֹפֵךְ וְשׁוֹנָה וְאֵינוֹ נִמְנָע, שֶׁסִּתָּם צְנוּרוֹת מְקַלְחִין הֵן, וְאָדָם רוֹצֶה שִׁיִּבְלָעוּ הַמֵּים בְּמָקוֹמָן. הִיָּה שׁוֹפֵךְ עַל פִּי הַבֵּיב, וְהַמֵּים יוֹצְאִין לְכַרְמְלִית הָרִי זֶה מִתֵּר, וְאִפְלוּ בִּימּוֹת הַחֲמָה: שֶׁלֹּא גָזְרוּ עַל כּוּחוֹ בְּכַרְמְלִית. לְפִיכָךְ מִתֵּר לְשַׁפֵּךְ עַל כּוֹתֵל הַסְּפִינָה, וְהֵם יורְדִין לָיִם.

כ. לֹא יִמְלֹא מִן הַסְּפִינָה, אֵלָּא אִם כֵּן עָשָׂה מָקוֹם אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה יוֹצֵא מִן הַסְּפִינָה עַל הַיָּם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁהְיָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרֶה; אָבֵל אִם הִיָּה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרֶה מִן הַיָּם, מוֹצִיא זִיז כָּל שְׁהוּא וּמִמֶּלֶא, שֶׁהָרִי דֶּרֶךְ מָקוֹם פָּטוּר מִמֶּלֶא, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְזִיז זֶה אֵלָּא מִשׁוּם הַכֹּר.

כא. הַקּוּרָא בְּסִפְר בְּכַרְמְלִית, וְנִתְגַּלְגַּל מְקַצֵּת הַסֵּפֶר לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים וּמְקַצָּתוֹ בִּידּוֹ אִם נִתְגַּלְגַּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, הוֹפְכוֹ עַל הַפֶּתַח וּמִנִּיחוֹ: גִּזְרָה שְׁמָא יִשְׁמַט כָּלוּ מִידּוֹ, וְיַעֲבִירוּנוּ אַרְבַּע אַמּוֹת. נִתְגַּלְגַּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ; וְכֵן אִם נִתְגַּלְגַּל לְרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִיד, גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. הִיָּה קוּרָא בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִיד, וְנִתְגַּלְגַּל לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים אִם נָח בָּהּ, הוֹפְכוֹ עַל הַפֶּתַח; וְאִם לֹא נָח אֵלָּא הִיָּה תְלוּי בְּאֵוִיר רִשּׁוֹת הָרַבִּים וְלֹא הִגִּיעַ לְאָרֶץ, גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ.

כב. הַמַּעֲבִיר קוֹץ כְּדִי שֶׁלֹּא יִזְקוּ בוֹ רַבִּים אִם הִיָּה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, מוֹלִיכּוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת; וְאִם הִיָּה בְּכַרְמְלִית, מוֹלִיכּוֹ כְּדֶרֶכּוֹ אִפְלוּ מֵאָה אִמָּה. וְכֵן מֵת שֶׁהִסְרִיחַ וְנִתְבָּזָה יֵתֵר מִדִּי, וְלֹא יָכֻלוּ שְׂכָנָיו לַעֲמֹד עִמּוֹ מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִרִּשּׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְכַרְמְלִית. הַיּוֹרֵד לְרַחֵץ בֵּינֵם, כִּשְׁהוּא עוֹלָה מִגֶּבַע עֲצָמוֹ, שְׁמָא יַעֲבִיר מִים שֶׁעָלְיוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּכַרְמְלִית.